

pro ACTIUNEA CATOLICA ROMANA

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
- CONSTANTIN DRAGAN

«Pacea, înainte de a fi o politica, e o expresie a spiritualitatii»

Facem parte cititorilor noștri de o sinteză a mesagiului adresat de Sfântul Părinte Paul VI « cetățenilor lumii », cu ocazia celebrării Zilei mondiale a păcii ».

« Documentul — publicat zilele trecute de oficiul Vaticanului L'Osservatore Romano, și reprodus cu mare relief de întreaga presă italiană — începe cu o constatare destul de optimistă a tendinței omenirii de azi de a extinde binefacerile progresului, până ieri privilegiu al țărilor cu o economie avansată, la tot globul.

« Omenirea tinde la unitate, la echilibru, la o perfecțiune pe care o numim pace » — scrie Paul VI. Pacea e scopul logic al lumii de azi: e destinul progresului și al eforturilor civilizației moderne ».

De aceea noi vestim încă odată Pacea ca cea mai bună urare de viitor. O vestim ca concepție dominantă a vieții conștiente a omului care vrea să scruteze perspectiva itinerarului său apropiat și viitor în timp. O vestim ca început și sfârșit al dezvoltării normale și progresive a societății omenestii.

Pacea e principiul și condiția acestei dezvoltări. E scopul și încoronarea eforturilor, deseori dureroase, prin care noi oamenii încercăm să supunem lumea exterioară și să ne organizăm viața socială după legile unei orânduiri care să oglindească dreptatea și bunăstarea.

Pacea — continuă mesagiul papal — nu e « o poziție statică » care să poată fi cucerită odată pentru totdeauna; nu e « liniștea în ordine » de care vorbea Sfântul Augustin. Fiindcă « ordinea omenească e continuu susceptibilă de perfecționare, de schimbare; consistă, adică, într-o mișcare progresivă », pe care Paul VI o asemuește echilibrului sborului, care trebuie să fie susținut în fiecare clipă de un dinamism propulsor.

Pacea nu se moștenește ci se creiază

« Când vorbim de pace — atrage atenția Papa, adresându-se în special tineretului — nu vă propunem un imobilism mortifiant și egoist. Pacea nu e o moștenire de care să ne bucurăm fără un efort ulterior de a o îmbogăți și perfecționa, ci e o realitate care tre-

bue creiată; nu e « un nivel cucerit, ci un nivel la care toți și fiecare dintre noi trebuie să aspirăm. Ea nu e o « ideologie soporiferă, ci o concepție deontologică, după care toți suntem responsabili de binele comun, și care ne obligă să ne oferim toate eforturile pentru triumful cauzei ei, care e adevărata cauză a omenirii ».

Dar pentru a servi bine această cauză e necesară în primul rând « o reformă a ideilor care conduc lumea, și care, privite cu atenție, apar în parte false și depășite, de oarece particulare, restrânse și egoiste ».

Dacă ne gândim bine — continuă mesagiul — « una singură dintre aceste idei-forță e adevărată și bună: aceea a dragostei universale, adică a păcii. Idee în același timp simplă și greu de realizat: în sine simplă, întrucât « omul e făcut pentru dragoste, e făcut pentru pace »; dar extrem de greu de transferat pe tărâmul realității deoarece pune o seama de întrebări și probleme care nu pot fi ignorate, și care cer un răspuns imediat.

De pildă: « poate fi împinsă dragostea la rangul de principiu universal? Și cum poate fi acordată această idee cu mentalitatea omului modern, atât de adânc pătrunsă de egoism, de lupte, de ură? Și cine poate susține că are cu adevărat dragoste pentru întreaga umanitate, pentru o omenire în devenire, pentru omenirea de mâine, pentru umanitatea progresului, care nu poate fi autentic atâta timp cât omenirea nu e unită? »

Cine se oprește să reflecteze serios asupra păcii — scrie Papa — își dă seama de necesitatea urgentă, inderogabilă a educării la pace. Fiindcă pacea nu e un principiu abstract, ci o realitate, care începe în adâncul inimilor. Această educare la pace poate părea un paradox, o contradicție a realității instinctive, filosofice, sociale și istorice, a cărei lege e lupta. Și lupta e...puterea și garanția succesului și e dreptate. E o « lege inexorabilă, care renaște la fiecare etapă a progresului omenească. Chiar și astăzi, după înspăimântătoare experiențe ale ultimelor războaie, nu pacea, ci lupta se impune ». « Revoluția dă nume și prestigiu fiecărei revendicări a dreptății, fiecărei reînnoiri a programului progre-

sului social. E fatal: numai forța decide drumurile destinului omenestii ».

Pacea e triumful tăriei morale

E incontestabil că lupta poate obține succese; că poate fi chiar necesară, ca armă a dreptății. Dar Noi vă spunem, fii iubiiți, că ea nu poate constitui ideea-lumină de care omenirea are nevoie. Noi vă spunem că a venit timpul ca civilizația să se inspire de la o altă concepție decât aceea a luptei, a violenței, a războiului, a împilării, pentru a face să înainteze lumea spre o dreptate adevărată și comună tuturor. Noi vă spunem că pacea nu înseamnă lașitate, nu înseamnă slăbiciune neputincioasă: e trebuie să înlocuiască treptat — imediat, dacă ar fi posibil — forța brută, cu tăria morală, eficacitatea fatală și deseori înșelătoare a armelor și a mijloacelor violente ale puterii materiale și economice cu rațiunea, cu cuvântul, cu măreția morală.

Pacea e omul care a încetat de a fi lup pentru om; e omul în invincibilă sa stăpânire morală. Aceasta e concepția care trebuie să prevaleze în lume ».

Mesagiul papal continuă cu recunoașterea eforturilor omului modern de a afirma pacea « ca metodă, ca instituție internațională, ca tratativă leală, ca auto-disciplină în conflictele teritoriale și sociale », eforturi care se concretizează într-o serie de importante inițiative internaționale, ca dezarmarea, ca limitarea armelor nucleare, ca recurgerea la arbitrajul organismelor internaționale, ca înlocuirea concurenței cu colaborarea, sau ca o conviețuire pașnică a popoarelor cu ideologiile și regimurile deosebite.

Dacă misiunea Papii nu e aceea de a se pronunța asupra conflictelor armate în curs de desfășurare, ea e însă aceea de a propune pacea oamenilor în luptă, învățându-i să se iubească unii pe alții, de oarece frați, și îndemnându-i să se reconcilieze și să se educe la pace. Documentul continuă lansând un apel la « persoanele, instituțiile, organele opiniei publice, profesorii, artiștii și mai ales la tineretul responsabil », invitat să meargă cu ho-

(segue in p. 2)

tărare pe calea civilizației adevărate și universale, care nu poate fi decât pacea. « Trebuie să se ajungă la celebrarea efectivă a profetiei biblice: « dreptatea și pacea s'au întâlnit și s'au sărutat ».

Pacea e iertare

Mesagiul papal atrage apoi atenția creștinilor asupra răspunderilor care le revin din însuși angajamentul pe care și-l iau față de Dumnezeu în rugăciunea Tatăl nostru: « Si ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi le iertăm greșiților noștri ».

« E teribil acest « precum »! El stabilește o ecuație care, dacă se realizează, e norocul

nostru în economia mântuirii; iar dacă nu se realizează poate însemna pierzania noastră.

Pentru politica omenească predicarea evangheliei iertării poate părea absurdă. Dar într-o economie creștină, adică supranaturală, nu e absurdă. În dialectica insidioasă și furioasă a istoriei noastre de oameni pătimiși, plini de orgoliu și de ură, pacea, cu care se încheie de obicei conflictele, e o împănare, un jug, suportat de partea învinsă cu o falsă toleranță, care ascunde premisele insurecției viitoare și fătărnicia unor inimi încă dușmane. Lipsște unor astfel de păci soluția definitivă a conflictului, adică iertarea, adică sacrificarea din partea învingătorului a avan-

tajelor obținute, care umilesc și fac nefericirea învinsului; așa cum acestuia din urmă îi lipsește tăria sufletească a reconcilierii. O pace lipsită de îndurare nu e o pace adevărată; așa cum nu poate fi adevărată o pace saturată de răvna răsunării. Ambele părți trebuie să facă apel la acea dreptate superioară, care e iertarea, și care șterge insolubilele probleme de prestigiu și face încă posibilă prietenia ».

Mesagiul lui Paul VI pentru « Ziua mondială a păcii » se încheie cu un îndemn de meditare a Predicii de pe Munte, care trebuie să fie îndreptarul acțiunii creștine în favoarea păcii, și cu binecuvântarea apostolică.

Cardinalul Willebrands în vizita la Patriarhul Athenagoras

Cardinalul Willebrands, președinte al Secretariatului pentru Unirea Creștinilor, a făcut luna trecută o vizită Patriarhului ecumenic Athenagoras I, cu ocazia sărbătorii Sfântului Andrei, Patronul Bisericii ortodoxe a Costantinopolului, care se celebrează la 30 Noembrie.

Cardinalul Willebrands era însoțit de Secretarul decastrelui roman pentru ecumenism, păr. Hamer, de subsecretarul aceluiaș organism, Păr. Duprey, și de un al treilea reprezentant oficial al Secretariatului pentru Unire, păr. Fortino.

În timpul celor patru zile ale acestei prime vizite oficiale a Cardinalului Willebrands în calitate sa de Președinte al Secretariatului pentru Unirea Creștinilor (29 noiembrie - 3 Decembrie), vizită care a fost definită « un nou semn de comuniune între Biserica Romano-Catolică și Biserica Constantinopolului », delegația catolică a fost oaspete al Patriarhului Athenagoras.

Cardinalul Willebrands și suita sa au luat parte la Liturgia solemnă presădată de Patriarhul Ecumenic și concelebrată cu membrii Sfântului Sinod și cu câțiva preoți ai Patriarhatului, la care a asistat un mare număr de credincioși, printre care și mulți catolici.

Discursul Patriarhului Athenagoras

În cursul serviciului divin Patriarhul Athenagoras a rostit o cuvântare în care, după salutul de bun venit adresat Cardinalului Willebrands și însoțitorilor săi, a definit vizita « o nouă mărturie a frăției celor două Biserici și a importanțelor progrese realizate, cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru restabilirea comuniunii lor, și hotărârea de a se continua pe calea acestui progres până în ziua în care, în spiritul dragostei de Christos, care va îngădui înlăturarea tuturor piedecilor încă existente, cele două Biserici vor împlini taina unității Bisericii pe pământ, într-o mărturisire comună și dând împreună mărturie de adevăr și credință ».

« Din acest punct de vedere — a continuat Patriarhul Athenagoras — noi socotim că acest nou contact este o contribuție prețioasă la edificarea unității, o sfântă ocazie pentru a obține de la nemărginita îndurare a lui Dumnezeu haruri noi pentru Biserica ».

Patriarhul Athenagoras a amintit apoi cele trei întâlniri ale sale cu Sfântul Părinte Paul VI și cu Cardinalul Agostino Bea, primul președinte al Secretariatului pentru Unirea

Creștinilor, și a spus în continuare:

« În afară de speranța și de certitudinea unui viitor de bună înțelegere, acest trecut binecuvântat ne oferă și măsura răspunderilor noastre pentru o continuare hotărâtă, cu tot zelul posibil și cu multă străduință, a sfintei lucrări întreprinse: aceea a unui drum pe etape spre unitatea desăvârșită de mâine.

Cu profundă bucurie constatăm cum pe zi ce trece crește în Bisericile noastre dorința de a se ajunge la unitate. Pentru continuarea acestui progres noi așteptăm mult de la sfântul zel și de la înțelepciunea Sanctității Sale Papa Paul VI față de ale cărui gesturi frățești și porniri sincere nutrim adâncă prețuire. Socotim o manifestare a zelului său pentru cauza ecumenică faptul că a încredințat sarcina de Președinte al Secretariatului pentru Unirea Creștinilor Eminenței Voastre, în care noi vedem un vrednic urmaș al Cardinalului Agostino Bea, de fericită memorie, continuatorul entuziast și prudent al prețioasei sale activități ecumenice. Si formulăm urarea ca președenția domniei Voastre să însemne, cu ajutorul colaboratorilor de care dispuneți, o epocă nouă de progres au numai pentru unitatea Bisericilor noastre, ci a tuturor creștinilor. Dumnezeu fie binecuvântat, fiindcă în Occident ca și în Răsărit noi trăim încă de pe acum ceasul mare al întoarcerii la unitatea din trecut ».

« Nici unul din noi nu-l mai chiamă la el pe celălalt — a continuat Patriarhul Athenagoras — ci, întocmai ca Petru și Andrei ne îndreptăm și unii și alții spre Christos, Domnul unic și comun care ne unește.

Noi vrem să rămânem cu Isus, să rămânem împreună uniți, și uniți să trăim ziua fără de sfârșit a timpului de pe urmă ».

Discursul Card. Willebrands

Cardinalul Willebrands a răspuns explicând semnificația vizitei și mărturisindu-și bucuria pentru această vizită care — a spus — « ne-a dat prilejul de a sărbători împreună ziua Patronului acestei Biserici, marele apostol, cel dintâi chemat, sfântul Andrei. Nu sunt, oare, pline de simbol și de învățătură legăturile frățești care îi uneau pe Petru și Andrei, acești doi Apostoli care l'au urmat împreună pe Christos, care au murit pentru El, și au murit ca El, pe cruce? Crucea Sfântului Petru și crucea Sfântului Andrei își primesc slava de la crucea lui Christos. Frăția în slujirea comună a Domnului ne unește în durere

ca și în bucurie ».

Președintele Secretariatului pentru Unirea Creștinilor a amintit apoi opera ecumenică a Cardinalului Bea, subliniind mai ales legăturile înaintașului său la direcția Secretariatului cu Patriarhatul de Constantinopol și prima vizită a sa la Patriarhul Athenagoras. « Am avut atunci intuiția vie a bogățiilor spirituale, a înțelepciunii și a marelui tradiții acumulate în locurile acestea », a spus Cardinalul. Schimburile acestea au fost apoi intensificate, așa cum s'au înmulțit vizitele reciproce, aceste gesturi care subț acțiunea Spiritului Sfânt, solicitată cu credință și urmata cu docilitate, ne-a dus la recunoașterea comunităților noastre ca Biserici surori și la proclamarea solemnă a acestui fapt. Făcând lucrul acesta oare n'a fost adâncit sensul tainic al Bisericii, sensul unității și catolicității ei? Si când înaintăm pe calea unității, inima fiecăruia dintre noi nu arde oare ca inima discipolilor în drum spre Emaus, care mergeau împreună cu Christos și-L recunoașteau în frangerea pâinii? Noi nădăjduim ca lumina Domnului și puterea Spiritului Său ne vor face să vedem zorii zilei în care noi vom fi, ca discipolii de la Emaus, întruniți din nou la masa Sa pentru frângerea pâinii ».

Vizita făcută de Sanctitatea Sa Paul VI Sanctității Voastre și acestei Biserici, ca aceea făcută de Sanctitatea Voastră Sfântului Părinte și Bisericii Romei — a continuat Cardinalul Willebrands — nu sunt oare expresia frăției redescoperite și mărturisită în fața întregii Biserici a lui Dumnezeu și a Poporului Său, și anticipările unității în comunitatea desăvârșită a aceluiaș Domn, în aceeași credință și într-o singură celebrare euharistică? Vizitele acestea au constituit și ocazia afirmării solenne a cătorva principii de importanță fundamentală pentru viitor: acela al deosebirii legitime în unitate pe care Biserica a trăit-o odinioară și care ne arată drumul spre unitate al Bisericilor noastre surori.

Într-o declarație comună Sfântului Părinte și Sanctitatea Voastră au afirmat limpede și hotărât voința de a vedea Bisericile lor începând « o colaborare desinteresată pe planul unei acțiuni comune la nivel pastoral, social și intelectual, cu respect reciproc pentru fidelitatea față de Bisericile proprii ».

Dorința de unitate ne îndeamnă să căutăm toate mijloacele și toate căile care ne pot duce la ținta aceasta — a afirmat Cardinalul aruncând o privire spre ceea ce rămâ-

ne încă de făcut. Unitatea căutată de noi e aceea care domnea în colegiul Apostolilor. Nu e vorba de o uniformitate care absoarbe, ci de unitatea unui trup a căruia armonie e determinată de situația complimentară a mădulelor sale. Nu e vorba de suprimarea vocii celui alt, ci de cântarea împreună într-o polifonie armonioasă a minunilor lui Dumnezeu, « pentru ca cu o singură inimă și o singură gură să dăm slavă lui Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Christos » (Rom. 15, 16).

Noi credem că în acest colegiu al Apostolilor Petru a fost primul corifeu, și nu numai la Ierusalim, și că și-a continuat menirea aceasta la Roma și a transmis-o urmașilor săi. Acest serviciu de autoritate pentru unitate trebuie să fie studiat din nou la lumina Evangheliei și a tradiției apostolice autentice, a unui dialog de dragoste și de adevăr între Bisericile noastre ca și între toate Bisericile și comunitățile eclesiale ale creștinătății. Christos însuși, care era, este și va fi totdeauna piatra de temelie, păstorul și păzitorul sufletelor noastre, ne va ajuta să lămurim puțin câte puțin îndoielele care există încă asupra acestui punct între Bisericile noastre.

Pentru a grăbi ziua aceasta noi trebuie să

colaborăm, cu răbdare și perseverare, pentru a găsi și a folosi mijloacele care ne vor permite să transmitem întregului ansamblu al Bisericilor noastre, până la parohiile cele mai mici, redescoperirea făcută de păstori lor, și de a trage din ele urmările practice, în toate aspectele și la toate nivelurile vieții și legăturilor lor ».

Cardinalul Willebrands și-a încheiat discursul afirmând că unul din scopurile vizitei sale era acela de a-l informa pe Patriarh asupra recentului Sinod întrunit la Roma și asupra sesiunii plenare a Secretariatului pentru unirea creștinilor; informații care, completate cu acelea pe care speră să le primească de la Patriarh, va fi posibilă o viziune lămuritoare a ceea ce se poate face pentru a continua și a înainta « cu prudență și îndrăzneală spre unitatea voită de Dumnezeu pentru Biserica Sa.

Cardinalul a remis apoi Patriarhului Ecumenic un mesaj al Papii, care a fost citit în traducere grecească.

În zilele următoare Președintele Secretariatului pentru Unirea Creștinilor s'a întâlnit cu Patriarhul Athenagoras, a avut convorbiri cu o comisie sinodală și cu câteva personalități bisericești locale și s'a întâlnit cu comunitatea catolică de la Istanbul.

Mesagiul Patriarhului Atenagora catre poporul italian

Cu ocazia Anului Nou Patriarhul ecumenic al Constantinopolului Athenagoras I a încredințat ziarului catolic « L'Avvenire » textul unui mesaj de urări adresat poporului italian.

« Ajunși la sfârșitul unui an pe care acum 365 de zile îl salutasem cu atâtea bune speranțe — scrie Patriarhul ecumenic — și ale cărui evenimente — bune și mai puțin bune — le-am trăit în plin, îl putem considera un an în care Dumnezeu a fost deosebit de prezent în viața noastră. Evenimente bune, care sunt mărturia binecuvântării lui Dumnezeu n'au lipsit și-i mulțumim Domnului pentru toate imensele Sale binecuvântări.

Dar n'au lipsit nici evenimentele negative, asupra cărora am fost chemați să reflectăm cu atenție, cu înțelepciune, cu spirit de meditație, dar și cu încredere în forțele bune de care dispune omul ce crede în Dumnezeu.

Domnul le-a permis pentru ca sufletele noastre să poată rămâne în comuniune cu El și să simtă mai intens nevoia ajutorului dumnezeesc. « Fără mine nimic nu puteți face ». Acesta a fost mesajul Domnului în anul care a trecut. Mesagiul acesta l'am ascultat intens prin mijlocirea evenimentelor.

Începe un an nou, 1970. Și același mesaj al Domnului ne pătrunde repetat în suflete. Suntem chemați să mergem cu Christos. Cu Domnul unic, spre Domnul unic, pentru Domnul unic. Lipsa de seninătate în suflete, pacea în primejdie, și în unele națiuni împiedecată în mod atât de neomenesc, criza de conștiință și turburarea spirituală a tinerilor și a adulților, mai ales a tinerilor, valul de contestații, desordinea socială, crizele

interne ale instituțiilor seculare, marile nenorociri, marile probleme ale maselor omenști, dar și marile cuceriri ale științei și ale tehnicii sunt manifestările Domnului în viața noastră. « Fără mine? » — problema stă definitiv în această dilemă: omenirea va merge mai departe cu Domnul sau fără Domnul? Și Bisericile lui Christos îl vor da ele pe Dumnezeu oamenilor, sau nu?

Adresându-mă poporului italian tradițional religios eu știu că drumul acestui popor va fi drumul Domnului. « Cu Domnul, așadar, pentru totdeauna. În Domnul toate își au plinirea: speranțele, eforturile, nobila emulație, dezvoltarea, bogăția unui popor. În Domnul se întâlnesc toate bunurile spirituale: dreptatea socială, pacea și fericirea.

Subt înțeleapta și sfânta cărmuire a veneratului și atât de iubitelui nostru frate întru Christos, marele Papă Paul VI, calea spre Dumnezeu va fi din ce în ce mai dreaptă și mai ușoară. Pe același drum care duce la singurul Dumnezeu, la singura credință, la singurul trup și sânge al lui Christos, vom merge și noi împreună cu fratele nostru în Christos, pentru a împlini voia Dumnezeiască: « Ca toți să fie una ». Ne vom strădui cu mai multa constanță și hotărâre dealungul acestui an care începe. « Fără el nimic nu putem face ». Cu el totul e posibil. Suntem siguri de lucrul acesta.

Harul Lui să fie cu voi, cu toții, totdeauna ».

Athenagoras I
Patriarhul ecumenic
al Constantinopolului

În preajma Săptămânii de rugăciuni pentru Unitate

Episcopul Giuseppe Marafini, președinte al Comisiei episcopale italiene pentru ecumenism, dedică Săptămânii mondiale a unității, care se celebrează în fiecare an de la 18 la 25 Ianuarie, un lung articol publicat de ziarul « L'Osservatore Romano ».

Mulți creștini — constată mons. Marafini — dar mai ales un anumit tineret contestator, înclină să vadă în Săptămâna pentru Unitate o « practică depășită, triumfalistică, și care ar evita să înfrunte adevăratele probleme ale ecumenismului ».

E necesar să se lucreze pentru refacerea unității vizibile a Bisericii? — se întreabă aceste cercuri; sau n'ar fi mai bine ca creștinii să renunțe la vechile structuri tradiționale și să lucreze împreună pe terenul realităților concrete, pentru a elimina mizeriile lumii de azi?

E o critică astăzi atât de răspândită la adresa mișcării ecumenice, încât Grupul mixt însărcinat să redacteze, ca în fiecare an, rugăciunile și lecturile biblice pentru celebrarea « Săptămânii », a socotit necesar să adreseze episcopilor și celor responsabili de activitățile ecumenice o scrisoare în care se recomandă respectarea normelor stabilite.

Alături de motivul dominant al rugăciunilor fixate pentru Săptămâna Unității din anul acesta, monșior Marafini propune « rugăciuni de mulțumire pentru calea deja parcursă », citând câteva din aspectele pozitive și negative ale realizărilor de până acum. Printre aspectele pozitive înregistrate de Biserica acestui contradictoriu veac al nostru autorul articolului citează mișcarea ecumenică, acest « dar făcut de Spiritul Sfânt Bisericii și tuturor creștinilor veacului XX », mișcare care stimulează înnoirea creștinătății printr-o confruntare între ele a Bisericilor în dialogul teologic, în colaborarea pastorală și socială și în rugăciunea împreună a tuturor confesiunilor creștine, care e « un îndemn la căutarea originii comune, la servirea reciprocă și la o înaintare concomitentă a Bisericilor pe calea unității de mâine, al cărei izvor e Christos ».

« Creștinii — scrie mons. Marafini — își dau astăzi seama că unitatea nu poate fi compromisă de un pluralism, de altfel legitim, cât privește disciplina bisericească, tradițiile religioase, vitalitatea proprie bisericilor locale și explicațiile teologice ale aceleiași doctrine a credinței ».

De asemenea, în lumea Reformei se atribuie mai multă importanță tradiției, preoției și memorialului Jertfei prezent în celebrarea euharistică; iar exercitarea colegialității episcopale în conducerea Bisericii Romano-Catolice îi ajută pe ortodocși și pe protestanți să înțeleagă, în justa sa semnificație chestiunea Primatului papal.

Articolul relevă apoi câteva aspecte negative ale Bisericii zilelor noastre de care mulți fac responsabilă mișcarea ecumenică: intercomuniunile abuzive, descreșterea numărului convertirilor, indiferentismul doctrinal, opinii-

Urmează în pag. 2

teologice aberante, devalorizarea structurilor tradiționale bisericești, pe care mons. Marafini le pune mai curând în seama fenomenelor de contestație și de secularizare, proprii culturii contemporane, decât în seama ecumenismului. « E dealtfel inevitabil — scrie episcopul — ca o mișcare de înnoire atât de radicală, ca mișcarea ecumenică, să nu ofere indirect un pretext pentru manifestări de felul acesta, care pot cel mult împiedeca, dar nu pot întârzia progresul creștinătății ».

« Sunt fenomene care vor impune multă prudență și vigilență promovatorilor ecumenismului și colaboratorilor lor, dar care nu justifică neîncrederea și cu atât mai puțin respingerea acestei mișcări ».

Nouii angajamente. În întrunirea de la Uppsala Bisericele creștine și-au luat angajamentul de a edifica o lume mai dreaptă și mai bună. Rezolvarea gravelor și urgentelor probleme ale omenirii de azi au fost socotite de delegații celor 134 confesiuni reprezentate la Întrunirea Consiliului Mondial al Bisericilor obiectivul prioritar al cooperării ecumenice.

Lecturile alese anul acesta pentru « Săptămâna unității » pun accentul pe datoria de *servire a oamenilor*. Perspectiva aceasta ascun-

de desigur riscul unei polarizări care ar putea denatura ecumenismul, transformându-l într-o mișcare umanitară și secularizantă. Dar dacă considerăm lucrurile cu atenție ne dăm seama că e vorba de o « tensiune implicită în mesajul evanghelic », și de o « accentuare care nu exclude dimensiunea transcendentă și escatologică a acestui mesaj ».

« Săptămâna pentru Unitate — încheie Mons. Marafini — oferă ocazia unei încanări a mișcării ecumenice în făgașul acelei mărtirii creștine comune, pe care Biserica e chemată să o dea lumii pentru a o face permeabilă la cuvântul lui Dumnezeu și la așteptarea Impărăției cerului: care nu trebuie să fie o « evadare », ci « un răspuns la exigențele și suferințele omului contemporan ».

Atunci când e bine înțeles, ecumenismul merge mult mai departe decât o metodă sau o măsură păstorească; el pătrunde în fiecare aspect al vieții creștine și bisericești; devine « un nou fel de a fi creștini și de a trăi experiența Bisericii, înăuntrul și în afara hotarelor confesionale cu o mereu nesatisfăcută fidelitate față de Christos și de Evanghelie și urmărind o comuniune internă și externă în continuu progres, până la unitatea desăvârșită ».

Breviarul și Biblia — « din care, scrie biograful său Ridolfi, călugarul predicator știa pe din afară întregi capitole » — erau « singura bogăție a lui fra Savonarola », îndrăgostit de « Madonna Pover-tă », care întocmai ca pentru Sfântul Francisc din Assisi era pentru el « nu numai lipsa de cutare sau cutare lucru necesar vieții de toate zilele », dar era refuzul oricărei legături afective cu puținul pe care-l posedea; era sărăcia Fericirilor evanghelice în cea mai pură și mai autentică expresie a sa: era, adică, detașarea spirituală de tot cece poate îndrepta atenția sufletului spre cele pământești, îndepărtându-l de Dumnezeu, sau în orice caz punând o diafragmă între Dumnezeu și om. Așa se explică, desigur, și duzina de Biblii adnotate rămase de el. Era destul să-și surprindă un atașament exagerat pentru una din cărțile sfinte pe care le purta cu el în peregrinările de propăvăduire a Evangheliei, pentru ca imediat, fără o clipă de șovăire, să o dăruiască superiorilor sau discipolilor săi — scrie Roberto Ridolfi.

Biblia de la Arezzo e un ajutor prețios pentru reconstruirea operei teologice și literare a severului predicator dominican, care deși își bicia fără milă ascultătorii cu propriile lor păcate, era totdeauna urmat, în itinerariile sale de predicăție, de mulțimi imense. Asupra acestor grandioase mozaicuri sociale predicile lui Savonarola proiectau lumina sinistră a focului ispășitor. Un foc care până la urmă avea să-l mistue, ca eretic, pe una din piețele pământești Florența, în anul Domnului 1498.

BIBLIA LUI SAVONAROLA

O recenta operație de punere la zi a fișierului bibliotecii Seminarului de la Arezzo (Italia) a readus în circuitul viu al cercetărilor asupra operelor lui Girolamo Savonarola o Biblie în întregime glosată de severul predicator ars pe rug la Florența, în 1498, ca eretic.

Prețiosul incunabul, a cărei valoare e incalculabilă tocmai datorită însemnărilor autografe ale călugărului dominican, zăcea îngropată în uitare în casa de fier a Institutului, deși în 1937 făcuse obiectul unei scurte comunicări a monsiniorului F. Corradini asupra « Actelor și documentelor Academiei Petrarca ».

Se datorește unui student în teologie — Giovanni Romanelli — însărcinat să pună în ordine fișierul bibliotecii seminarului, redescoperirea prețiosului exemplar.

Tipărită în 1492, la Veneția, de faimosul editor Girolamo Paganini, Biblia de la Arezzo se adaugă acum celor douăsprezece texte ale Sfintei Scripturi adnotate de Savonarola, care sunt păstrate în biblioteca Ricciardina de la Florența și care înlesnesc considerabil autentificarea și descifrarea notelor conținute de exemplarul aretin.

Nu e greu de reconstruit itinerarul acestei Biblii « comentate ». De la Roberto Ridolfi, autorul uneia din cele mai complete biografii ale faimosului predicator, aflăm că în 1495 Savonarola predica la Arezzo, unde se oprise în drum spre ospiciul Santa Maria del Sasso de la Bibbiena, în regiunea Casentino. Prima pagină a incunabulului conține un text latin manuscris — probabil de la 1600 — care informează că după moartea lui Savonarola Biblia aceasta intrase în posesia bibliotecii catedralei de la Pistoia, unde era păstrată ca relicvă. La Arezzo ar fi fost adusă de dominicanul Vincenzo Bongi, care o avusese de la o călugăriță. În 1795, când dominicanii sunt isgoniți de la Arezzo, biblioteca lor, în care fusese inventariată și Biblia lui Savona-

rola, e încorporată în biblioteca seminarului local.

Card. Sergio Guerri citește discursul pentru ceremonia numirii sale în fruntea Diaconiei "SS. Nome di Maria".